

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse õpetaja õppekava

Heili Üleoja

LASTEAIAÕPETAJATE SUHTLUSVIISIDE VALIKUD LASTEVANEMATEGA
SUHTLEMISEL ÜHE TARTU LASTEAIA NÄITEL

Bakalaureusetöö

Juhendaja: haridustehnoloogia kaasprofessor Mario Mäeots

Tartu 2021

KOKKUVÕTE

Lasteaiaõpetajate suhtlusviiside valikud lastevanematega suhtlemisel ühe Tartu lasteaia näitel

Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate suhtlemine on oluline, sest suhtlemine mõjutab lapse arengut ning aitab mõlemal osapoolel last paremini mõista. Tänapäeval on lasteaedades suhtlemiseks palju võimalusi, näiteks saab suhelda helistades, kasutades sotsiaalmeediat või õppeinfosüsteeme. Uurimistöö eesmärkideks oli uurida, millised on lasteaiaõpetajate arvamused ja hinnangud seoses suhtlusviiside valikuga lastevanematega suhtlemisel ning teada saada, milliseid takistusi suhtlemisel esineb. Selleks viis töö autor läbi intervjuud, mille tulemusena selgus, et lasteaiaõpetajad pidasid lastevanematega suhtlemist oluliseks kuna see aitab mõlemal osapoolel last paremini mõista. Õpetajad tõid välja, milliseid suhtlusviise nad lastevanematega suhtlemiseks kasutavad, millised võimalused neil suhtlemiseks on ja milliseid viise nad suhtlemiseks eelistavad. Toimivat suhtlust väärtustasid kõik uurimuses osalejad. Uurimuses selgus, et lasteaiaõpetajad on valmis lastevanematega suhtlema erinevaid suhtlusviise kasutades, kuid suhtlus jääb tihti ühepoolseks.

Võtmesõnad: lasteaiaõpetaja, lapsevanem, suhtlemine, suhtlusviis, hinnang, arvamus

ABSTRACT

Pre-school teachers' choices of the means of communication when interacting with parents based on one kindergarten in Tartu

Communication between parents and teachers is important due to the fact that it benefits children's growth and helps both parties to understand the children better. There are a variety of ways to communicate with parents, for example, social media or study information systems. This bachelor's thesis aims to understand the different means of communication held between teachers and parents in preschool childcare environments, and also to understand what hinders the communication. Data was collected by conducting a semi-structured interview, followed by qualitative analysis. The results of the study showed that preschool teachers deem it necessary to communicate with the parents. Their preferences as to the means of communication were also shown. All of the participants of the research valued the effectiveness of working communication. Even though teachers put in the effort to communicate and are willing to use various means for this purpose, sometimes the parents do not reciprocate.

Keywords: preschool teacher, parent, communication, means of communication, assessment, opinion

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
TEOREETILINE ÜLEVAADE	5
1.1 Suhtlemine lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel	5
1.2 Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelised suhtlusviisid	6
1.3 Internetikeskkonnad lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahelises suhtluses	6
2. Suhtlemist takistavad tegurid	7
METOODIKA	8
Valim	8
Mõõtevahend	9
Uurimuse protseduur	10
Andmeanalüüs	11
TULEMUSED	12
ARUTELU	16
Töö piirangud	19
Töö praktiline väärtus ja suunad edasiseks uurimistööks	19
TÄNUSÕNAD	19
AUTORSUSE KINNITUS	20
KASUTATUD KIRJANDUS	21
LISAD	
Lisa 1. Poolstruktureeritud intervjuu küsimustik.	
Lisa 2. Põhikategooriad ja nende jaotus.	

SISSEJUHATUS

Käesolevas lõputöös soovib autor anda ülevaate suhtlemise olulisusest lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel ning suhtlusviiside kasutamisest koolieelses lasteasutuses.

Lasteaiaõpetajad (edaspidi ka õpetajad) töötavad haridusasutuses, kus nende üheks eesmärgiks on õpetada lapsi, olles pidevas suhtluses lastevanematega (edaspidi ka vanemad) ning luua tingimused laste arenguks. Seega toimiv koostöö lastevanematega on kasulik nii lasteaiaõpetajale kui lapsevanemale.

Koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas (2008) on kirjas, et õpetajatel tuleb lapse arengu toetamiseks teha lastevanematega koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Sealhulgas on seal välja toodud, et lasteaiaõpetaja ülesanneteks on hoida lapsevanemat kursis lapse arengu ja õppimisega ning luua võimalused toe ja nõu saamiseks õppe- ja kasvatusküsimustes (Koolieelse lasteasutuse riiklik..., 2008). Üks lihtsamaid viise lapsevanema kaasamiseks lapse haridusse on just nimelt suhtlemine (Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020; Ihmeideh & Oliemat, 2015). Suhtlemist peetakse kahe või enama inimese vaheliseks vestluseks, mis võib toimuda nii sõnaliselt kui ka sõnatult (Schumann, 2014). Suhtlemine lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahel aitab kaasa lapse arengule (Kikas, Lerkkanen, Pakarinen, & Poikonen, 2016), sest mõlemad osapooled on pidevalt kursis lapse arenguga ja teavad seeläbi, kuidas last kõige paremini toetada. Seetõttu on oluline, et suhtlemine lapsevanema ja lasteaiaõpetaja vahel toimiks ladusalt.

Schumanni (2014) kohaselt on suhtlemiseks kaks peamist viisi (vahetu suhtlemine ja vahendatud suhtlemine). Lasteaias kasutatakse suhtlemisel mõlemat eelnimetatud viisi, millest igal viisil on omad tugevused ja nõrkused. Hiljutiste uuringute põhjal kasutatakse lasteaedades palju nii vahetut kui vahendatud suhtlust (Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020) ning siinkohal ei saa märkimata jätta, et sotsiaalmeedias suhtlemise osakaal on suurenenud nii eraelus kui ka hariduses (Erdreich, 2020).

Karmen Palts (2019) uuris oma doktoritöös kooliõpetajate ja lastevanemate vahelist suhtlust ja leidis ühe tulemusena, et sageli puuduvad kokkulepped tõhusaks suhtlemiseks. Sarnaste uuringute leidmiseks Eesti lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel viis käesoleva töö autor läbi otsingu (märksõnadega lasteaed, lasteaiaõpetaja, lapsevanem, suhtlusviis) Google Scholaris ning Tallinna ja Tartu ülikoolide lõputööde andmebaasides. Otsingu üldeesmärk oli leida viimase viie aasta jooksul Eesti lasteaiaõpetajatega tehtud uuringud ning avaldatud artiklid, mis oleksid seotud lasteaiaõpetajate suhtlusviiside valikutega lastevanematega suhtlemisel. Otsingu käigus leiti vaid üksikud temaga seotud tööd, nagu

näiteks Natalja Välli (2016) magistritöö, kus ta uuris lasteaiaõpetajate suhtumist ja eelistusi suhtlusviiside suhtes. Võttes arvesse eelpool väljatoodu, sõnastas käesoleva töö autor uurimisprobleemi, millised on lasteaiaõpetajate hinnangud ja arvamused seoses suhtlusviiside valikuga ja nende tõhususega lastevanematega suhtlemisel. Teisalt soovib autor uurida lastevanematega suhtlemisel esinevaid takistusi ja selgitada nende tagamaid.

TEOREETILINE ÜLEVAADE

1.1 Suhtlemine lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel

Eesti õigekeelsussõnaraamatu põhjal on mõisted suhtlemine, suhtlus ja kommunikatsioon sünonüümid ning antud töös kasutatakse kõiki nimetatud mõisteid paralleelselt. Käesolevas töös toetub autor Schumanni (2014) definitsioonile, kes kirjeldab suhtlemist (kommunikatsiooni) kui kahe või enama inimese vahelist vestlust, mis võib toimuda nii sõnaliselt kui ka sõnatult, näiteks kehakeeles. Suhtlemise eesmärgiks on anda edasi ja vastu võtta teavet ning see saab toimuda ühe- või kahe-suunaliselt.

Schumanni (2014) kohaselt jaguneb suhtlemine peamiselt kaheks:

- vahetu suhtlemine – otsene, näost näkku või silmast-silma vestlus inimeste vahel, mille juures puuduvad kolmandad isikud ja tehnilised vahendid.
- vahendatud suhtlemine - inimestevaheline vestlus, mis toimub tehniliste vahendite abil (nt telefon, internet, raadio)

Suhtlemine on omadus, mis on oluliseks tingimuseks meie kõigi sotsiaalsete protsesside arengule (Debeljuh, Kadum & Carla-Emillia, 2019) ning see omab suurt tähtsust inimsuhete ülesehitamisel (Gisewhite, Jeanfreau & Holden, 2019). Suhtlemine toimub mitme osapoolte vahel. Last ümbritsevat suhtlusringkonda saab nimetada sotsiaalseks keskkonnaks. Üks esimestest sotsiaalsetest keskkondadest lapse jaoks on tema perekond. Lisaks perele on lapse jaoks esimeste sotsiaalsete kogemuste seas ka lasteaed (Debeljuh *et al.*, 2019; Kikas, Lerkkanen, Pakarinen & Poikonen, 2016). Õppimist soosiva keskkonna loomiseks tuleb lasteaiaõpetajatel luua usalduslik suhe nii laste kui ka lastevanematega (Gisewhite *et al.*, 2019; Jezierski & Wall, 2017). Seetõttu peab lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahel toimuma pidev suhtlus, et mõlemad osapooled oleksid kursis lapse arenguga.

Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vaheline usaldav suhtlus on üles ehitatud igapäevasele vastastikusele suhtlemisele (Conus & Fahrni, 2019). Varasemate järelduste põhjal saab öelda, et koostöö on üks tähtsamaid aspekte, mis mõjutab lapse hariduskäiku

(Landeros, 2011). Haridusasutuse ja lapsevanema usaldusliku suhte loomisele aitab kaasa vanema võimalikult varajane kaasamine lapse haridusse (Kikas *et al.*, 2016). Erinevad uurimised näitavad selgelt, et lasteaiaõpetaja ja lapsevanema suhtlemise toimimine mõjutab positiivselt lapse õpinguid nii varases lapseas kui ka hilisemas elus (Gisewhite *et al.*, 2019; Kikas *et al.*, 2016). Selleks, et lapse arengut maksimaalselt toetada, tuleks lasteaiaõpetajatel ja lastevanematel omavahel pidevalt suhelda, sest väljaspool lasteaeda on perekond see, kelle abil laps omandab teadmisi ümbritsevast keskkonnast (Bredekamp, 2014). Veel toob Bredekamp (2014) välja, et vastastikune suhtlus lastevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel tagab tasakaalu kodu- ja õpikeskkondade vahel, mis omakorda suurendab lapse võimet õppida.

1.2 Lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelised suhtlusviisid

Peamised suhtlusviisid lastevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel on vahetu suhtlus ehk inimestevaheline otsene vestlus ja vahendatud suhtlus ehk inimestevaheline suhtlemine erinevaid kommunikatsioonivahendeid kasutades (Özkan Yıldız & Yılmaz, 2020) ning tänapäeval suhtlevad ka lasteaiaõpetajad ja lastevanemad üha enam läbi sotsiaalmeedia (Erdreich, 2020). Uute digiseadmete olemasolul areneb ka lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vaheline suhtlus (Thompson, Mazer, & Grady, 2015). Digiajastul toimub lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel üha enam suhtlust digiseadmeid kasutades (Erdreich, 2020). Suhtlemine läbi sotsiaalmeedia võimaldab veelgi enam vanemal lapse päevaga kursis olla ning see omakorda aitab kaasa parema sideme tekkimisele lapse ja vanema vahel (Erdreich, 2020). Lisaks kirjateel suhtlemisele saavad lasteaiaõpetajad digiseadmeid kasutades vanematele lapsi puudutavaid teateid jätta, päevastest tegevustest pilte jagada ja neile meeldetuletusi jätta. Kõike seda on võimalik jagada vanematele individuaalselt ja ka suurele rühmale korraga. Vahetu suhtluse osaline asendamine digisuhtlusega annab vanematele uudse võimaluse olla vahetult kursis oma lapse igapäevaste tegemistega (Erdreich, 2020).

1.3 Internetikeskkonnad lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahelises suhtluses

Internetikeskkondi, mida lasteaiaõpetajad lastevanematega suhtlemiseks kasutavad, on mitmeid. Tuginedes käesolevale uuringule toob autor töös välja internetikeskkonnad Eliisi, Facebooki, Gmaili, Messengeri ning Zoomi.

- **Eliis ehk Eesti Lasteaedade Internetipõhine Infosüsteem.** Spetsiaalselt välja arendatud infosüsteem haridusasutustele, mis koolieelse lasteasutuse kontekstis on loodud lasteaia töötajate ja ka lastevanemate elu lihtsustamiseks (Eliis). Eliis võimaldab lasteaiaõpetajatel hallata e-päevikuid, plaane (näiteks nädalaplaan), õppeaasta eesmärke ja laste kaarte (näiteks arengukaart). Lastevanemate jaoks tähendab see lapse tegemistega pidevalt kursis olemist (Eliis), sest Eliisi keskkond võimaldab, lisaks eelpool mainitule, lasteaiaõpetajatel lastevanematega fotode jagamist ja päevastest tegemistest ülevaate andmist.
- **Facebook.** Internetikeskkond, mis võimaldab selle kasutajal otsida ja jagada meelepärast infot teiste kasutajatega. Lisaks võimaldab Facebook kasutajatel teistega jagada pilte ja videoid (Caers *et al.*, 2013). Veel on Facebooki kasutajatel võimalik luua ja liituda erinevate gruppidega. (Caers *et al.*, 2013) Lasteaia kontekstis tähendab see seda, et lasteaiaõpetajatel on võimalik Facebooki vahendusel lastevanematega suhelda ja infot vahetada spetsiaalses grupis.
- **Messenger.** Internetipõhine sõnumirakendus, mida kasutatakse sõnumite saatmiseks, fotode, videode ja helisalvestiste jagamiseks. Messengeris saavad omavahel suhelda Facebooki kasutajad või telefoninumbriga registreerunud kasutajad. Lisaks privaatsele suhtlusele on Messengeris võimalik luua ka grupivestlusi. (Messenger) Lasteaia kontekstis on lasteaiaõpetajatel võimalik seeläbi lastevanematega suhelda nii privaatsest kui ka kogu rühmaga.
- **Zoom.** Videokonverentsi platvorm, mis võimaldab videokõne vahendusel üksteisega suhelda (Zoom). Lasteaia kontekstis on Zoomi kasutades võimalik läbi viia arenguestlusi.
- **Gmail.** E-mailide saatmise platvorm. Lasteaia kontekstis võimaldab see lasteaiaõpetajatel vanematele saata ja edastada kirja teel olulist informatsiooni ja seda nii vanematele eraldi kui suuremale rühmale korraga.

2. Suhtlemist takistavad tegurid

Kui rääkida digiseadmete kasutamise oskusest, siis see on igal lasteaiaõpetajal erinev (Schibeci *et al.*, 2008; Preradović, Lešin, & Boras, 2017) ja sellest tingituna suhtlus sotsiaalmeedia vahendusel lastevanematega võib olla raskendatud. Vahendatud suhtlus nõuab

kohati interneti (Schumann, 2014) ja digiseadmete olemasolu. Kui nendest on puudus, siis see võib olla takistavaks teguriks suhtlemisel.

Igapäevast vahetut suhtlust lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel on mõjutanud ka Covid-19 viiruse tõttu kehtestatud piirangud lasteaedadele. Ühes piirangutest seisab, et vanematel tuleks laps lasteaiaõpetajale üle anda lasteaia õuealal ja haridusasutusse sisenemine ei ole aktsepteeritud (Koik, 2020). See tähendab aga seda, et lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahelist vahetut suhtlemist saab esineda vähesel määral.

Praeguses muutlikus olukorras on kasutusele võetud erinevad suhtlusviisid, kuid arusaamale, mis toimib ei ole autori arvates piisavalt rõhku pandud. Lasteaiaõpetajate reaalsed arvamused ja hinnangud kajastavad nende endi kogemusi, mis ei pruugi olla vastavuses praeguste arusaamadega, kuid on asjakohasemad. Käesoleva uurimistöö üheks eesmärgiks on uurida, millised on lasteaiaõpetajate arvamused ja hinnangud seoses suhtlusviiside valikuga lastevanematega suhtlemisel. Teisalt uurib autor lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelisel suhtlemisel esinevaid takistusi ja selgitab nende tagamaid. Töö teoreetilisest osast tulenevatest probleemidest saab sõnastada järgmised uurimisküsimused:

1. Millised on lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisele lastevanematega? Autor peab silmas hinnanguid suhtlemise olulisusele, sagedusele, suhtlusteemadele, lasteaiaõpetaja valmisolekule suhtlemiseks ja suhtlusviisidele.
2. Millest sõltub lasteaiaõpetaja poolne suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel?
3. Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid?

METOODIKA

Lähtudes töö eesmärgist, kasutatakse bakalaureusetöös kvalitatiivset uurimisviisi, mis võimaldab saada sisukamat ja täpsemat informatsiooni ning arutleda tekkinud mõtete ja küsimuste üle. “Kvalitatiivne sisuanalüüs võimaldab keskenduda teksti peamistele, tõenäolise vastuvõtu seisukohast olulistele tähendustele”, selle uurimismeetodi kasutamine võimaldab töös kasutada ka ridade vahele peidetud andmeid (Kalmus, Masso & Linno, 2015). See annab võimaluse saada andmetest terviklikumat ülevaadet.

Valim

Antud uurimuses kasutati mugavusvalimi põhimõtteid, selleks kaasati töö autorile tuttavad lasteaiaõpetajad. Uuritavate valiku kriteeriumiteks olid: Tartu linn ja ühes lasteaias töötavad

koolieelse lasteasutuse õpetajad. Antud uuringus osales seitse õpetajat. Teisi kriteeriumeid uuritavate valimise osas ei olnud. Lasteaiaõpetajate nimede asemel on töös kasutatud pseudonüüme, et tagada nende anonüümsus (Tabel 1).

Tabel 1. Valimisse kuuluvate lasteaiaõpetajate andmed.

<i>Pseudonüüm</i>	<i>Rühm</i>	<i>Töökogemus lasteaiaõpetajana</i>
<i>Tiiu</i>	<i>noorem rühm (4-5 a)</i>	<i>6-7 aastat</i>
<i>Tiina</i>	<i>noorem rühm (4-5 a)</i>	<i>4 aastat</i>
<i>Juuli</i>	<i>sõimerühm (kuni 3a)</i>	<i>6 aastat</i>
<i>Jaana</i>	<i>vanem rühm (6-7 a)</i>	<i>30 aastat</i>
<i>Jaanika</i>	<i>keskmise rühm (5-6 a)</i>	<i>10 aastat</i>
<i>Pille</i>	<i>noorem rühm (3-5 a)</i>	<i>2 aastat</i>
<i>Liisa</i>	<i>keskmise rühm (5-6 a)</i>	<i>5 aastat</i>

Mõõtevahend

Mõõtevahendiks oli töö autori poolt ettevalmistatud poolstruktureeritud intervjuu (Lisa 1.) lasteaiaõpetajatega, mis koostati lähtuvalt uurimuse eesmärgist ja uurimisküsimustest. Autor valis poolstruktureeritud intervjuu, kuna see annab võimaluse intervjuueerijal ja intervjuueeritaval vabas vormis küsimuste üle arutada ning uurida põhjalikumalt teemasid, mis ei ole kättesaadavad küsimustikega (Õunapuu, 2014). Lisaks andis poolstruktureeritud intervjuu võimaluse jätta küsimata küsimused, millele uuritav intervjuu käigus varasema küsimuse käigus vastanud on. Kõigepealt koostas autor intervjuu kava. Intervjuu eesmärgiks oli välja selgitada koolieelse lasteasutuse õpetajate hinnangud ja arvamused, mis on seotud lastevanematega suhtlemisega. Ühe intervjuu läbiviimiseks kulus keskmiselt 25 minutit. Kõige lühem intervjuu kestis 18 minutit ja kõige pikem intervjuu 34 minutit.

Intervjuu koosnes sissejuhatavast osast ja põhiosast. Intervjuus oli kokku 16 põhiküsimust ja üheksa täpsustavat küsimust. Intervjuu algas sissejuhatava osaga ja jätkus põhiosaga, mis oli jagatud kolme teemaplokki (Tabel 2). Sissejuhatava osa eesmärgiks oli luua usalduslik õhkkond intervjuueerija ja intervjuueeritava vahel ning koguda taustainfot intervjuueeritavate kohta. Esimeseks intervjuu teemaplokiks oli “Lasteaiaõpetajate hinnangud ja arvamused suhtlemisele lastevanematega” ning selle eesmärgiks oli saada ülevaade sellest,

mida arvavad lasteaiaõpetajad lastevanematega suhtlemise olulisusest, milline on lastevanematega suhtlemise sagedus, millised on peamised suhtlusteed lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahel ning milline lasteaiaõpetajate valmisolek suhtlemiseks lastevanematega. Teiseks teemaplokiks oli “Õpetajapoolset suhtlusviisi valikut mõjutavad tegurid” ning selle teemaploki eesmärgiks oli teada saada, millised on lasteaiaõpetajate hinnangul suhtlusviisi valikut mõjutavad tegurid õpetajate ja lastevanemate vahel. Viimaseks intervjuu teemaplokiks oli “Õpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid“, selle teemaploki eesmärgiks oli teada saada, millised tegurid takistavad õpetajate hinnangul õpetajate ja lastevanemate vahelist suhtlust.

Tabel 2. Uurimisküsimuste seos intervjuu teemaplokkidega.

Uurimisküsimus	Intervjuu teemaplokk
Millised on lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisele lastevanematega?	Lasteaiaõpetajate hinnangud ja arvamused suhtlemisele lastevanematega. (Näiteks: „Miks on suhtlemine lastevanematega teie arvates oluline?“)
Millest sõltub lasteaiaõpetaja poolne suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel?	Lasteaiaõpetaja poolset suhtlusviisi valikut mõjutavad tegurid. (Näiteks: „Millist suhtlusviisi kasutate hetkel kõige rohkem? Miks?“)
Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid?	Lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid. (Näiteks: „Millised on vanemate poolsed takistused teie vahelisel suhtlemisel?“)

Uurimuse protseduur

Andmete kogumise protsess toimus aprillis 2021. Esmalt viis autor läbi pilootintervjuu, mille eesmärgiks oli intervjuud kohandada ja saada teada, milline prognoositav intervjuu kestus. Pilootintervjuu läbiviimise tulemusel muutus mõne küsimuse sõnastus, kuid sisulises osas muudatusi ei tehtud. Seejärel võeti e-kirja teel kõigi väljavalitud lasteaiaas töötavate

õpetajatega ühendust. Intervjuud viidi läbi nende lasteaiaõpetajatega, kes olid nõus uuringus osalema. Eelnevalt tutvustati intervjuu eesmärke ja läbiviimise korda, tutvustati uurimistöö üldist eesmärki ning mainiti umbkaudset ajakulu. Mitmed õpetajad, kellega ühendust võeti, ei olnud nõus isiklikel põhjustel uurimuses osalema. Intervjueerija tingimustega nõustumise korral said õpetajad intervjueerijaga ühendust võtta kirja teel. Enne intervjuudega alustamist, küsiti intervjueeritavalt luba intervjuud salvestada ja hiljem need transkribeerimise eesmärgil interneti üles laadida. Eesti Vabariigis (Vabariigi Valitsuse 9. Märtsi..., 2021) kehtestatud piirangute tõttu, mis on seotud Covid-19 viirusega, viidi kõik seitse intervjuud läbi Zoomi keskkonnas. Zoomi keskkonnas intervjuud ka salvestati. Hiljem intervjuud transkribeeriti. Transkribeerimisel kasutati veebipõhist programmi „Veebipõhine kõnetuvastus” (Alumäe & Tilk, 2019) kuhu laeti üles Zoomi helifail, mis saadeti hiljem tekstina uurija e-mailile. Seejärel tegi autor transkriptsioonis intervjuud samaaegselt kuulates parandused ning intervjuud koondati kodeerimiseks QCAmapi keskkonda. Tekst kodeeriti kasutades avatud kodeerimist, mis aitab koode leida loomulikult teel teksti analüüsides. Uurimistulemuste reliaabluse suurendamiseks kasutati kaaskodeerijat. Kaaskodeerija kodeeris ühte intervjuud ja saadud koode võrdlesid autor ja kaaskodeerija omavahel. Kaaskodeerimise tulemus oli hea, mis tähendab, et kaaskodeerija oli tekkinud koodidega nõus. Kaaskodeerija soovitusel lisati üks kood. Uurimistöö tulemustes kajastatakse töö illustreerimiseks näiteid intervjuudest. Näited on kirja pandud kaldkirjas.

Andmeanalüüs

Intervjuu analüüsimiseks kasutati induktiivset sisuanalüüsi. Induktiivne sisuanalüüs valiti sellepärast, et see annab võimaluse intervjueeritavate maailma mõista ning intervjuu käigus tekkivatele küsimustele vastuseid saada ning mõtete üle arutada (Kalmus *et al.*, 2015). Andmetöötlusprogrammiks valis uurija QCAmapi keskkonna, sest see võimaldab andmeid lihtsalt ja mugavalt kodeerida nii sõnade, lausete kui lõikude kaupa. Sarnased koodid grupeeriti järgmistesse kategooriatesse: õpetajate arvamused ja hinnangud suhtlemisele lastevanematega; õpetajate valmisolek suhtlemiseks lastevanematega; digiseadmete kasutamine suhtlemisel lastevanematega; keskkonnad kus toimub lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel suhtlus; õpetajate eelistused suhtlusviisidele; lasteaiaõpetajate hinnangul takistavad tegurid lapsevanemaga suhtlemisel; õpetajate ootused töökohale - suhtluse arendamiseks lastevanematega (Lisa 2). Kategooriate koondamisel moodustus kolm põhikategooriat, milleks on lasteaiaõpetajate arvamused ja hinnangud suhtlemisele lastevanematega; õpetajapoolne suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel;

lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid. Tulemused kajastati kategooriate kaupa. Allolevas tabelis (Tabel 3) on toodud näide ühe kategooria moodustumisest.

Tabel 3. Näide ühe kategooria moodustumisest.

Kood	Koodile vastav märksõna	Kategooria
Interneti keskkonnad, mida õpetajad vanematega suhtlemisel kasutavad.	Facebook Eliis Messenger Zoom Gmail	Internetikeskkonnad kus toimub suhtlus lastevanemate ja lasteaiaõpetajate vahel.

TULEMUSED

Käesoleva uurimistöö üheks eesmärgiks oli uurida, millised on lasteaiaõpetajate hinnangud ja arvamused seoses suhtlusviiside valikuga. Teisalt soovis autor uurida lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelisel suhtlemisel esinevaid takistusi ja selgitada nende tagamaid. Tulemused on esitatud uurimisküsimuste kaupa. Tulemustes tuuakse välja näiteid intervjuudest, mis tulemusi hästi illustreerivad ja need on esitatud kaldkirjas. Tsitaatidest on eemaldatud kordused ja kõnekeelsed väljendid, et tekst oleks loetavam ja paremini mõistetavam. Märk /.../ tsitaatides tähistab tekstis uurimisküsimuse kontekstis ebaolulist infot.

Andmeanalüüsi käigus tekkis seitse kategooriat:

- õpetajate arvamused ja hinnangud suhtlemisele lastevanematega
- õpetajate valmisolek suhtlemiseks lastevanematega
- digiseadmete kasutamine suhtlemisel lastevanematega
- keskkonnad kus toimub lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel suhtlus
- õpetajate eelistused suhtlusviisidele
- õpetajate ootused töökohale - suhtluse arendamiseks lastevanematega
- lasteaiaõpetajate hinnangul takistavad tegurid lapsevanemaga suhtlemisel.

Kategooriad kajastavad õpetajate arvamusi ja hinnanguid seoses lastevanemate ja õpetajate vahelise suhtlemisega.

1. uurimisküsimus: Millised on lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisele lastevanematega?

Õpetajate arvamused ja hinnangud suhtlemisele lastevanematega. Õpetajate hinnangul on oluline lastevanematega suhelda, et igapäeva infot edasi anda, last koos vanematega kasvatada, lapse kohta rohkem teada saada, olla kursis rühma eluga ja jagada kiireloomulist infot.

Tiiu: *“See, et sa saad igapäeva infot edasi anda, last nii-öelda koos kasvatada, koos reegleid teha. Ikkagi lapsevanem saab teada, milline tema lapse päev siin majas on olnud. Ja meie saame teada, milline ta kodus on, sest paraku kipuvad need olema nagu öö ja päev.”*

Õpetajate sõnul suhtlevad nad lastevanematega võimaluse korral silmast-silma hommikuti ja õhtuti last üle andes ning igapäevaselt interneti teel, kasutades selleks Eliisi, Facebooki, Zoomi ja Messengeri. Peamised suhtlemisteemad lastevanemate ja lasteaiaõpetaja vahel on otseselt last või rühma elu puudutavad. Nendeks on: lapse igapäeva käitumine lasteaias; lapse päev; lapse areng; rühma üritusi puudutava info jagamine ning olmeteemad (näiteks laste riietega seotud teemad).

Tiina: *„Ongi lapse arengu toetamine, näiteks kui me tegime päeva jooksul mingit kunstitööd ja ma näen, et midagi on puudu, siis ma ikkagi annan sellest vanaemale teada, et näiteks käärmete hoidmine või näiteks pliiaatsihoid.“*

Tiiu: *„Tavalised teemad on ikkagi lapse igapäeva käitumine lasteaias. Ja ka kiirinfo, mis on vajalik. Kuidas päev läks või lapsevanema enda küsimused. Tavaliselt on ikka see, et kuidas ta sõi. See tundub millegipärast väga oluline lastevanematele.“*

Õpetajate valmisolek suhtlemiseks lastevanematega. Õpetajate sõnul on nad lastevanematega suheldes tavaliselt julged ja positiivselt meelestatud ning suhtlemiseks ettevalmistunud. Tihti oleneb vestluse kulg lapsevanemast ning lapsevanema negatiivne või ebalev käitumine mõjutab ka õpetajaid. Õpetajate sõnul võib neil vanema negatiivsest käitumisest ja olekust tekkida ärevus ja ebakindlus.

Jaana: *“Vahepeal on võib-olla ka nagu sihukene noh, ärevus, et pead peas läbi mõtlema, et kuidas ma selle talle nüüd ütlen. Ma aeg-ajalt tajun, et ma olen nagu mõnede lastevanematega suhtes natukene sihukene ärev ja võib-olla ka natukene selline, et ei ole väga kindel, et ongi see mingisugune ärevus ja väike ebakindlus.”*

2. uurimisküsimus: Millest sõltub lasteaiaõpetaja poolne suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel?

Digiseadmete kasutamine suhtlemisel lastevanematega. Intervjuu käigus lasteaiaõpetajatega tuli välja, et suhtluses lastevanematega kasutavad õpetajad nii töökoha poolt olemasolevaid seadmeid kui ka enda isiklikke seadmeid (nutitelefon, tahvelarvuti ja sülearvuti), kuna rühmas olevate mobiiltelefonidega ei ole võimalik kasutada interneti, ega

teha lastest pilte. Peamised seadmed, mida õpetajad enda töös kasutavad on lauaarvuti ja isiklik nutitelefon.

Tiina: *“Kui ma olen töö juures, siis ma olen arvutis, siis ma telefoni ei lisa neid aga pildid jällegi ma pean panema enda telefonist, sest ma teen pilte enda telefoniga, sest meie rühmas ei ole nutitelefone.”*

Tiiu: *“Kasutan arvutit, tavalist lauaarvutit ja selles suhtes et oma telefonist teen pilte, mida saab Eliisi panna.”*

Tehnoloogia aitab õpetajate sõnul lastevanematega hetke eriolukorras suhtlust hoida ja võimaldab lastevanematele olulist informatsiooni edasi anda. Eriolukorra tõttu koolieelsetele lasteasutustele kehtivate piirangute tõttu lapsevanem enam rühmaruumides käia ei tohi. Tehnoloogia kasutamine suhtluses on see, mis annab vanemale võimaluse oma lapse päevaga kursis olla.

Pille: *“Tehnoloogia on pigem ikka aidanud, juba praegu sellest eriolukorrast tingituna on seda vaja. Ma ei ütle, et ma kõigest sellest internetis suhtlemisest vaimustunud olen, aga seda on vaja. Olen ise päris vähe õpetajana töötanud ja praktiliselt terve selle aja enamus suhtlust on internetis toimunud, nii et see on ikka aidanud küll. Ei ole selles osas midagi halba öelda.”*

Keskkonnad kus toimub lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel suhtlus.

Uurimuse käigus tuli välja, et interneti keskkonnad, kus toimub suhtlus lastevanematega on Eliis, Facebook, Messenger, Zoom ja Gmail. Need keskkonnad võimaldavad õpetajate hinnangul anda lastevanematele edasi olulist rühma või isiklikult last puudutavat infot vaid mõne hetkega. Neid keskkondi kasutades saavad õpetajad endi sõnul kindlad olla, et oluline info ei jää lastevanematele edastamata kui ei peaks tekkima võimalust vanemaga otse suhelda.

Tiina: *“See, et on Eliis keskkond, see on tegelikult väga palju aidanud, sest ma saangi kohe panna igapäevaselt näiteks konkreetse lapse juurde, et mida ta, mida tal on veel vaja näiteks õppida või mida võiks parandada või näiteks, mis läkski hästi tänase päeva jooksul. Kohe saab selle kirja panna Eliisi.”*

Tiiu: *“Et kuna Facebook on jällegi selline asi, et seal käivad kõik kogu aeg, siis ongi näha, et sinna on infot lihtsam panna. Et seal nad käivad rohkem vaatamas.”*

Suhtlusviisid, mida õpetajad lastevanematega suhtlemisel kasutavad, on vahetu suhtlus ja vahendatud suhtlus. Ehk siis õpetajad suhtlevad lastevanematega läbi interneti, lasteaias kohapeal ja ka helistades.

Õpetajate eelistused suhtlusviisidele. Õpetajate eelistused suhtlusviiside osas jagunesid suuresti kaheks, on neid, kes eelistavad vanematega suhelda vahetult, ehk siis last üle andes hommikul või õhtul. Kuid on ka neid õpetajaid, kelle meelest on mugavam suhelda sotsiaalmeedia (Facebook ja/või Messenger) ja Eliisi vahendusel.

Tiiu: *“Silmast silma, sest juba saab õues õhtuti olla, anda infot edasi. Kuidagi ma saan aru, et lapsevanem on ise ka mõistnud seda, mida ma räägin, vähemalt ta küsib võib-olla küsimust juurde või või noh /.../ ikkagi nagu lähenen inimesele üks-ühele.”*

Tiina: *“Eliisi pigem, sest see on mugav, sinna sa saadki panna igapäevaselt, et mis me teinud oleme, pilte lisada ja see on kiire nii-öelda sa saadki kohe panna selle info sinna.”*

Liisa: *“Noo, mina eelistan silmast silma suhtlemist sest sellisel juhul on võimalik välja lugeda kõige siiramaid vastuseid.”*

Jaanika: *„ /.../ Messengeri kasutan ja vanematega suhtlemises ikkagi ka Facebooki kui on vaja grupile.“*

Õpetajate ootused töökohale - suhtluse arendamiseks lastevanematega. Igas intervjuus mainisid õpetajad ka seda, mida saaks teha töökoht selleks, et vahendatud suhtlust vanematega toetada. Õpetajad kurtsid, et majas puudub WiFi levi ja ka rühmatelefonid on väga vanad ja seetõttu tuleb neil kasutada isiklikku internetti ja nutitelefoni, et teha lastest pilte, neid lastevanematele jagada ja nendega internetis suhelda. Lisaks pakkus üks õpetaja välja, et lasteaia juhtkond võiks rõhutada Eliisi kasutamise olulisust lisaks õpetajatele ka lastevanematele.

Jaana: *“/.../ Interneti, WiFi olemasolu igal pool, sest see on küll praegu müstika minu jaoks, et ma pean oma isiklikus Internetis istuma kui ma telefoni kasutan lastevanematega suhtlemisel.”*

Tiina: *“Ma ise arvan tegelikult, et võiks ikkagi olla nii-öelda nutitelefoni, millega ma saangi teha pilte. Ja samas ma saan selle võtta õue kaasa. Et ka kui mingi tegevus on, et siis ma teen pilte või siis saan kohe juba kirjutada juurte. Et mis me tegime või kuidas läks või et noh, mingi nutitelefoni või midagi võiks olla, millega saaks kiiremini neid asju nii-öelda kiiremini teha, kuigi jah, ma saan kasutada oma isiklikku telefoni, aga ma tegelikult ei taha seda teha, sest minu telefon on täis võõraste laste pilte nii-öelda.”*

3. uurimisküsimus: Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid?

Lasteaiaõpetajate hinnangul takistavad tegurid lastevanematega suhtlemisel. Intervjuu käigus uuriti õpetajatelt, millised on need takistavad tegurid, mis lastevanematega

suhtlemist takistavad. Õpetajad tõid välja järgnevad lastevanemate poolt tekitatud põhjused, mis nende arvates suhtlust raskendavad: lapsevanemal on alati kiire; vanemad ignoreerivad õpetajate kirju; vanem on eitusfaasis, vanemat ei huvita mida õpetaja räägib; vanem ei kasuta Eliisi. Järgmiseks tõid õpetajad välja keskkonnast tingitud suhtlust takistavad tegurid: üks arvuti rühmas; WiFi levi puudub; keelebarjäär; vanemad ei pääse rühmadesse riigis kehtestatud eriolukorra tõttu. Veel tõid õpetajad välja enda poolsed takistused vanemaga suhtlemisel: ärevus, ülekoormatus, Eliisi kasutamise oskus; mugav olemine.

Tiina: *“Et neil on alati nii kiire, et tihtilugu ongi nii, et lapsevanem tuleb lapsele järele ja me isegi ei näe neid vaid - ruttu-ruttu, meil on vaja sinna minna või teise kohta, siis sa nagu ei hakka nagu vanemaid segama /.../. Et pigem see on probleem, ja praegusel ajal üldse, et ei tohi nii väga kokku puutuda ja lapsevanemad rühmas ei käi siis nad tegelikult ei näe väga paljut, mis me üldse teeme. /.../ Aga aga nii-öelda probleem või takistus on veel see, et meil ei käi väga paljud lapsevanemad Eliis keskkonnas.”*

Juuli: *“Kogu see eitamine, kui näiteks mingi probleem on, siis nad eitavad, see on kõige õudsem. Et noh, mul on ka rühmas praegu mõni lapsevanem eitusfaasis.”*

Tiiu: *“Oleneb ka keelekeskkonnast. Meil on siin ka seda, et mõni vanaema tuleb järgi, kes ei mõista eesti keelt, siis on raske, siis ma olen ka helistanud emale üle. Et kas see mida vanaema ütles on nii, meil ei ole vaata ühist keelt.”*

Jaanika: *“Interneti kohta võiks siis öelda ikkagi seda, et see on ühepoolne info edastamine on ja seal sa ei taju vastaspoole reaktsiooni.”*

ARUTELU

Käesoleva uurimistö eesmärgiks oli välja selgitada, millised on lasteaiaõpetajate arvamused ja hinnangud seoses suhtlusviiside valikuga lastevanematega suhtlemisel. Teisalt soovis autor uurida õpetajate lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelisel suhtlemisel esinevaid takistusi ja selgitada nende tagamaid. Lisaks tulemustele toob autor välja uurimuse tugevused ja piirangud, arutletakse uurimuse praktilise väärtuse üle ning antakse soovitusel edasi uurimiseks. Järgnevalt toob autor välja ja tõlgendab olulisemad uurimistulemused, mis on grupeeritud uurimisküsimuste kaupa.

Uurimuse tulemusena selgus, et lasteaiaõpetajad kasutavad lastevanematega suhtlemiseks erinevaid suhtlusviise ja need on pidevas muutuses. Olenemata erinevatest võimalustest suhelda, jäävad õpetajate püüdlused tihtipeale tulutuks, sest teine osapool ei ole valmis koostööks.

Esimese uurimisküsimuse „Millised on lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisele lastevanematega?” tulemusena selgus, et kõigi lasteaiaõpetajate hinnangul on lastevanematega oluline suhelda, et toetada seeläbi lapse arengut ja heaolu rühmas. Lisaks selgus, et peamised suhtlusteedad lastevanemate ja õpetajate vahel on last või rühma elu otseselt puudutavad. Sarnased aspektid töid enda uurimuses välja ka Özkan Yıldız ja Yılmaz (2020), kes viisid enda uurimuse läbi Türgi lasteaedades. Uurimisküsimusega selgitati välja ka keskkonnad, kus suhtlus toimub ning milline on õpetajate valmisolek suhtlemiseks lastevanematega. Õpetajate sõnul on peamisteks keskkondadeks suhtlemisel interneti keskkonnad Facebook, Messenger ja Eliis ning lasteaia territoorium. Õpetajate sõnul toimub suhtlus vanematega pidevalt, kas vahetult lasteaia teriituumil, Eliisis või sotsiaalmeedias. Erdreich (2020) toob enda uurimuses välja, et järjest enam lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelist suhtlust on üle viidud sotsiaalmeediasse. Õpetajad väidavad, et on suhtlemisele avatud ja on nõus selleks rohkem aega võtma kui lapsevanemad ise soovi avaldaksid.

Teise uurimisküsimusega „Millest sõltub lasteaiaõpetaja poolne suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel?” sooviti teada, millised tegurid mõjutavad õpetajaid suhtlusviisi valikul lastevanematega. Uurimuse käigus leiti, et peamised vahendatud suhtlusviisi valikut mõjutavad tegurid on digiseadmete olemasolu, nende kasutamisoskus, interneti levi ja internetikeskkondades loodud (mugavad) võimalused. Thompson jt (2015) on välja toonud, et digiseadmete olemasolu tõepoolest toetab lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelist suhtlust ning see muudab suhtlust ka mugavamaks. Lisaks on Preradović jt (2017) oma uuringus leidnud, et õpetajad on teadlikud, et digiseadmete kasutamisega seonduvat tuleb õppida, kuna tänapäeva ühiskonnas on see oluline. Sealhulgas omavad tähtsust ka lasteasutuse poolt loodud võimalused ja Covid-19 pandeemiaga seotud piirangud.

Uurimuse käigus tuli välja, et õpetajapoolse suhtlusviisi valikuid mõjutab suuresti ka lapsevanema käitumine ja nende eelistus suhtlusviisile. Siinkohal saab välja tuua Facebooki kasutamise lapsevanematega suhtlemisel. Uurimuses osalenud õpetajad tõdesid, et lapsevanemad on Facebooki vahendusel paremini kättesaadavad ja on seetõttu suure osa suhtlusest üle viinud just Facebooki. Ka Gruber (2016) kirjeldab enda uurimuses, et Facebooki kasutamine suhtluses lastevanematega on õpetajale kasulik, kuna Facebooki vahendusel on õpetajatel võimalik vanematele igal ajal jätta kiireloomulisi teateid. Õpetajatele see on vastuvõetav, kuid see tekitab jällegi uue keskkonna kuhu info edastada, mis omakorda tähendab õpetajatele lisakohustusi. Siinkohal tekib küsimus, millise hetkeni on normaalne suhelda sotsiaalmeedia keskkondade vahendusel, sest lasteaedadel on kasutusel spetsiaalsed keskkonnad, mis tagavad samuti info edastamise võimalused. Lastevanematel on

küll Facebooki kasutamine mugavam ja seeläbi on info neile kättesaadavam, aga õpetajale ei paku see sama palju võimalusi vanemale lapse kohta tagasisidestamiseks kui Eliis keskkond. Erdreich (2020) on enda uuringus välja toonud, et suhtlus nutiseadme vahendusel peaks olema vaid täiendavaks osaks lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahelises suhtluses. Ka mitmed uuringus osalenud lasteaiaõpetajad toonitasid, et nad võivad suhelda vanemaga interneti teel, sest see on mugav ja tagab info jagamise kõikidele vanematele korraga, kuid eelistaksid siiski aeg-ajalt ka vahetut suhtlust.

Kolmanda uurimisküsimusega “Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid?” sooviti teada saada, millised tegurid pärsivad lastevanematega suhtlemist. Uurimise käigus saadi teada nii õpetajatest, lastevanematest, kui ka osapooltest sõltumatud tegurid, mis suhtlemist takistavad. Lastevanematest sõltuvad suhtlemist takistavad tegurid on valdavalt ajapuudus, õpetajate poolt saadetud kirjadele mitte reageerimine, eitusfaasis olemine, õpetaja hinnangute diskrimineerimine ja vanemate enda tahe hoida end kursis Eliis keskkonnaga. Õpetajatest sõltuvad suhtlemist takistavad tegurid, uurimuses osalenud õpetajate sõnul, on mugavus, ärevus, ülekoormus ja oskamatus kasutada Eliisi. Ka Schibeci jt (2008) kirjeldavad, et kui õpetajal on raskusi digiseadmete kasutamisega, siis võib eeldada, et raskendatud on ka vahendatud suhtlus. Osapooltest sõltumatud tegurid õpetajate hinnangul on keelebarjäär, vähene digiseadmete olemasolu rühmas ning WiFi levi puudumine lasteaias. Üheks osapooltest sõltumatuks teguriks on ka Covid-19 pandeemiaga seotud piirangud (Koik, 2020), mille tõttu ei saa vanematega enam vahetult rühmaruumis suhelda. Samuti ei soovitata õpetajate sõnul vanematel lasteaia õuealal kaua viibida. Kõrvutades antud murekohtasid, siis esile tõusevad Eliis keskkonnaga seotud probleemid, täpsemalt oskamatus ja tahe kasutada antud keskkonda, ning Covid-19 tõttu seotud piirangud, mille tõttu ei ole vanematel lubatud lasteaia rühmaruumis viibida.

Eliisi keskkonna kasutamisega seotud probleemid nii õpetajate kui lastevanemate hulgas on hetkel tavapärased, kuid õpetajate hinnangul need ajapikku laabuvad, sest kogemusi tuleb järjest juurde ja vanematel palutakse üha rohkem suhelda just Eliisi keskkonnas. Suur hulk suhtlemisega esinevaid probleeme on seotud Covid-19 piirangutega. Piirangud takistavad õpetajatel ja vanematel suhelda vahetult. Vahetu suhtlemine on õpetajate sõnul üks tõhusamaid viise ühise arusaama saavutamiseks, mis omakorda toetab lapse arengut.

Käesolevas uuringus töid kõik intervjuueeritavad välja asjaolu, et rühmas puudub nutitelefon, mille vahendusel vanemaga suhelda ja laste tegevustest pilte edastada. Lisaks toodi välja ka WiFi levi puudumine, millega seoses tuleb vanematele piltide saatmiseks

kasutada isiklikku mobiilset interneti. Intervjueeritavad avaldasid soovi rühmatelefonide uuendamiseks ja WiFi levi laiendamiseks rühmaruumidesse.

Töö piirangud

Autori arvates on uurimistöö üheks suuremaks takistuseks hetkel Eestis kehtivad Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatud piirangud, mille tõttu tuli intervjuud tuli läbi viia Zoomi keskkonnas. Sellega aga kaasnesid mitmed tehnilised probleemid, mis intervjuude läbiviimist raskendasid. Tuleb lisada, et kvalitatiivne uurimismeetod ei võimalda suuremat ja esinduslikku valmit, mille baasil saaks teha üldistusi kõigi Eesti lasteaiaõpetajate kohta. Selle saavutamiseks oleks mõistlik planeerida uus uuring, näiteks ankeetküsitlusena.

Töö praktiline väärtus ja suunad edasiseks uurimistööks

Uurimistöö on abiks nii lasteaiaõpetajatele kui lastevanematele, kuna töö tulemusena tekib arusaam lasteaiaõpetajate praegustest hinnangutest ja arvamustest, seoses suhtlusviiside valiku ja suhtlemisega. Samuti on töös välja toodud lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahelise suhtluse olulisus ning erinevate suhtlusviiside kasutamise kaasnivad probleemid. Neid tulemusi saavad enesearendamiseks ja suhtlusviiside valimiseks kasutada praegused ja tulevased lasteaiaõpetajad ning lastevanemad. Uurimust ja selle tulemusi saavad nii õpetajad kui lapsevanemad kasutada enesetäiendamiseks. Töös on antud ülevaade lasteaias kasutuses olevatest suhtlusviisidest, nende kasutamisest ning tõhususest lasteaiaõpetaja ja lapsevanema vahelises suhtluses. Antud ülevaade annab lasteaiaõpetajatele ja lastevanematele võimaluse tutvuda erinevate suhtlusviisidega, mida saab kasutada lasteaias. Uurimistöös on välja toodud olulised aspektid erinevate suhtlusviiside kasutamisest lastevanemate ja õpetajate vahel. Edasised uurimused sellel alal on kindlasti vajalikud, sest autori arvates on ühiskond pidevas muutumises ja suhtlemiseks tekib erinevaid võimalusi pidevalt juurde. Autori arvates tuleks uurida ka lastevanemate arvamusi ja kogemusi antud teemal, et põhjalikumalt analüüsida mõlemat osapoolt.

TÄNUSÕNAD

Soovin tänada oma juhendajat Mario Mäeotsa abistavate kommentaaride ning soovitude eest. Samuti tänan intervjuus osalejaid nende vastutulelikkuse ja sisukate vastuste eest. Suur tänu ka kaaskodeerijale, kes aitas kaasa intervjuu kodeerimisel.

AUTORSUSE KINNITUS

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrekselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

Heili Üleoja

/allkirjastatud digitaalselt/

18.05.2021

KASUTATUD KIRJANDUS

- Alumäe, T., & Tilk, O. (2019). Advanced Rich Transcription System for Estonian Speech. *arXiv preprint arXiv:1901.03601*.
- Bredenkamp, S. (2014). *Effective practices in early childhood education: Building a foundation*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Conus, X., & Fahrni, L. (2019). Routine communication between teachers and parents from minority groups: an endless misunderstanding?. *Educational Review*, 71(2), 234-256.
- Debeljuh, A., Kadum, S., & Carla-Emillia, D. (2019). Communication with Parents Using Modern Communication Media: Attitudes of Future Preschool Teachers. *TEM Journal*, 8(3), 1076.
- Caers, R., De Feyter, T., De Couck, M., Stough, T., Vigna, C., & Du Bois, C. (2013). Facebook: A literature review. *New media & society*, 15(6), 982-1002.
- Eliis (s.a.). Külastatud aadressil ELIIS - eLasteaed
- Erdreich, L. (2020). Mediating intimacy: parent-teacher digital communication and perceptions of 'proper intimacy' among early childhood educators. *International Studies in Sociology of Education*, 1-21.
- Gisewhite, R. A., Jeanfreau, M. M., & Holden, C. L. (2019). A call for ecologically-based teacher-parent communication skills training in pre-service teacher education programmes. *Educational Review*, 1-20.
- Gruber, H. (2016). *Examining pre-kindergarten-grade 8 teacher practices and perceptions regarding using facebook and twitter for parentteacher communication*. The University of Memphis.
- Ihmeideh, F., & Oliemat, E. (2015). The effectiveness of family involvement in early childhood programmes: perceptions of kindergarten principals and teachers. *Early Child Development and Care*, 185(2), 181-197.
- Jeziarski, S., & Wall, G. (2019). Changing understandings and expectations of parental involvement in education. *Gender and Education*, 31(7), 811-826.
- Kalmus, V., Masso, A., & Linno, M. (2015). Kvalitatiivne sisuanalüüs. *Sotsiaalse analüüsi meetodite ja metodoloogia õpibaas*.
- Kikas, E., Lerkkanen, M. K., Pakarinen, E., & Poikonen, P. L. (2016). Family-and classroom-related factors and mother-kindergarten teacher trust in Estonia and Finland. *Educational Psychology*, 36(1), 47-72.

- Koik, A. (2020). *Riik saatis lasteaedadele juhised tegevuse ümberkorraldamiseks*.
Külastatud aadressil <https://www.hm.ee/et/uudised/riik-saatis-lasteaedadele-juhised-tegevuse-umberskorraldamiseks>
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008). *Riigi Teataja I 2008*, 23, 152. Külastatud aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772?leiaKehtiv>
- Landeros, M. (2011). Defining the ‘good mother’ and the ‘professional teacher’: Parent–teacher relationships in an affluent school district. *Gender and Education*, 23(3), 247–262.
- Messenger (s.a.). Külastatud aadressil <https://www.messenger.com/>
- Palts, K. (2019). *Lastevanemate ja õpetajate vaheline kommunikatsioon Eesti esimese kooliastme näitel*. Tartu: Tartu Ülikool kirjastus.
- Preradović, N. M., Lešin, G., & Boras, D. (2017). The role and attitudes of kindergarten educators in ICT-supported early childhood education. *TEM Journal*, 6(1), 162–172.
- Schibeci, R., MacCallum, J., Cumming-Potvin, W., Durrant, C., Kissane, B., & Miller, E. J. (2008). Teachers’ journeys towards critical use of ICT. *Learning, Media and Technology*, 33(4), 313–327.
- Schumann, S. (2014). Suhtlemise alused lihtsas keeles. *Tallinn: Innove*.
- Zoom (s.a.). Külastatud aadressil <https://zoom.us/>
- Thompson, B. C., Mazer, J. P., & Flood Grady, E. (2015). The changing nature of parent–teacher communication: Mode selection in the smartphone era. *Communication Education*, 64(2), 187–207.
- Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ muutmine (2021). Vaadatud 18.05.2021 https://www.kriis.ee/sites/default/files/eriolukord/2021.03.9_k111_vv.pdf
- Väll, N. (2016). *Lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisviiside kasutamisele lastevanematega suhtlemisel*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.
- Õunapuu, L. (2014). Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteaduses. Tartu: Tartu Ülikool, 170.
- Özkan Yıldız, F., & Yılmaz, A. (2020). Parent-teacher communication and parental expectations in the assessment process in Turkish preschool settings. *Education 3-13*, 1–15.

LISAD

Lisa 1. Poolstruktureeritud intervjuu küsimustik.

Koostöise ja usaldusliku õhkkonna loomine ja tutvustus:

1. Kui kaua olete lasteaia õpetajana töötanud?
2. Kuidas tunnete end lapsevanemaga suhtlemisel?
3. Kas teil on enne alustamist küsimusi?

Millised on lasteaiaõpetajate hinnangud suhtlemisele lastevanematega?

1. Miks on suhtlemine lastevanematega teie arvates oluline?
2. Kui tihti suhtlete lastevanematega?
3. Millised on peamised suhtlusteed lastevanematega?
4. Millised on teie tugevad küljed lastevanematega suhtlemisel?
5. Millised on teie nõrgad küljed lastevanematega suhtlemisel?

Millest sõltub lasteaiaõpetaja poolne suhtlusviisi valik lapsevanemaga suhtlemisel?

1. Millistel viisidel toimub suhtlemine teie ja lastevanemate vahel?
2. Millist suhtlusviisi kasutate hetkel kõige rohkem? Miks?
3. Millist viisi ise suhtlemiseks eelistate? Miks? Millised on selle suhtlusviisi nõrgad ja tugevad küljed?
4. Kui palju kasutate lastevanematega veebi vahendusel suhtlemist? Millal eelistate kasutada veebivahendusel suhtlemist lastevanematega?
 - Milliseid seadmeid kasutades toimub suhtlus teie töös?
 - Milliseid seadmeid isiklikult eelistate suhtluseks? Miks?
 - Milliseid internetikeskkondi kasutate vahendatud suhtluseks lastevanematega?
 - Kas tehnoloogia olemasolu on suhtlemist lastevanematega takistanud või aidanud?
 - Kuidas see teid isiklikult aidanud või takistanud on?
 - Kas teil on enda töös piisavalt seadmeid tänu millele lastevanematega suhelda saate?
 - Kas need on isiklikud või töökoha poolt?
 - Kas töökoht saaks kuidagi toetada suhtlemist, mis on seotud tehnoloogia kasutamisega?
5. Kui palju suhtlete lastevanematega helistamise teel? Millal eelistate kasutada suhtlemiseks helistamist?

6. Kas suhtlus lastevanematega on teie arvates kuidagi muutunud? Kuidas?
 - Miks te arvate et see nii on?

Millised on lasteaiaõpetajate hinnangul lastevanematega suhtlemist takistavad tegurid?

1. Millised on vanemate poolsed takistused teie vahelisel suhtlemisel?
2. Mis võib veel teie arvates vanematega suhtlemist takistada?

Lisa 2. Põhikategooriad ja nende jaotus.

Koodid	Kategooriad
Suhtlemise olulisus; suhtlemise sagedus; suhtlusteemad.	Õpetajate arvamused ja hinnangud suhtlemisele lastevanematega.
Õpetajate tugevad küljed suhtlemisel lapsevanemaga.	Õpetajate valmisolek suhtlemiseks lastevanematega.
Seadmed mida õpetajad vanematega suhtlemisel kasutavad; tehnoloogia kasulikkus vanematega suhtlemisel.	Digiseadmete kasutamine suhtlemisel lastevanematega.
Interneti keskkonnad, mida õpetajad vanematega suhtlemisel kasutavad; õpetajate poolt kasutusel olevad suhtlusviisid.	Keskkonnad kus toimub lasteaiaõpetajate ja lastevanemate vahel suhtlus.
Õpetajate eelistused suhtlusviisidele.	Õpetajate eelistused suhtlusviisidele.
Õpetajate ootused töökohale.	Õpetajate ootused töökohale - suhtluse arendamiseks lastevanematega.
Vanematepoolsed takistused suhtlemisel; õpetajatepoolsed takistused suhtlemisel; osapooltest mitte tulenevad takistused.	Lasteaiaõpetajate hinnangul takistavad tegurid lapsevanemaga suhtlemisel.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Heili Üleoja, annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose **Lasteaiaõpetajate suhtlusviiside valikud lastevanematega suhtlemisel ühe Tartu lasteaia näitel**, mille juhendaja on Mario Mäots, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Heili Üleoja

18.05.2021